

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за I півріччя 2022 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	5
1.1. Співучасть у кримінальному правопорушенні	5
1.1.1. Види співучасників	5
1.2. Покарання та його види	5
1.2.1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	5
1.2.2. Конфіскація майна	6
1.3. Призначення покарання	6
1.3.1. Обставини, які пом'якшують покарання	6
1.3.2. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення	7
1.4. Звільнення від покарання та його відбування	7
1.4.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням	7
1.5. Інші заходи кримінально-правового характеру	8
1.5.1. Спеціальна конфіскація	8
1.6. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	8
1.6.1. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)	8
1.6.2. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК)	9
1.7. Кримінальні правопорушення проти власності	10
1.7.1. Розбій (ст. 187 КК)	10
1.7.2. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК)	10
1.8. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	11
1.8.1. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)	11
1.9. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	11
1.9.1. Хуліганство (ст. 296 КК)	11
1.9.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)	11
1.10. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	12
1.10.1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)	12
1.11. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян і кримінальні правопорушення проти журналістів	12

1.11.1. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)	12
1.12. Кримінальні правопорушення проти правосуддя	13
1.12.1. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК)	13
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	13
2.1. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження	13
2.1.1. Склад суду	13
2.1.2. Сторона обвинувачення	14
2.1.3. Цивільний відповідач	14
2.1.4. Відводи	14
2.2. Докази та доказування	15
2.2.1. Поняття доказів, належність і допустимість при визнанні відомостей доказами	15
2.2.2. Недопустимість доказів, отриманих унаслідок істотного порушення прав та свобод людини	15
2.3. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення	15
2.3.1. Процесуальні рішення	15
2.4. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу	16
2.4.1. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому	16
2.5. Заходи забезпечення кримінального провадження	16
2.5.1. Арешт майна	16
2.6. Запобіжні заходи. Затримання особи	17
2.6.1. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду	17
2.7. Повідомлення про підозру	17
2.7.1. Зміна повідомлення про підозру	17
2.8. Строки досудового розслідування	17
2.9. Негласні слідчі (розшукові) дії	18
2.9.1. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій	18
2.9.2. Фіксація ходу й результатів негласних слідчих (розшукових) дій	18
2.10. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру	18
2.10.1. Відкриття матеріалів іншій стороні	18
2.11. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	19
2.11.1. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування	19
2.12. Підготовче провадження	20
2.12.1. Підготовче судове засідання	20

2.13. Судовий розгляд	20
2.13.1. Допит свідка під час судового розгляду	20
2.13.2. Дослідження документів	20
2.14. Провадження в суді апеляційної інстанції	21
2.14.1. Межі перегляду судом апеляційної інстанції	21
2.14.2. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова у відкритті провадження	21
2.14.3. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку	22
2.14.4. Право на апеляційне оскарження	22
2.14.5. Апеляційний розгляд	23
2.14.6. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції	23
2.15. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами	24
2.15.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	24
2.15.2. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	24
2.16. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	24
2.16.1. Відмова потерпілого від підтримання обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення	24
2.17. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	25
2.17.1. Оскарження ухвали суду про застосування примусових заходів медичного характеру	25
2.18. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав і передача засуджених осіб	25
2.18.1. Розгляд судом питання про узгодження вироку суду іноземної держави із законодавством України	25

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1.1. Співучасть у кримінальному правопорушенні

1.1.1. Види співучасників

У разі інкримінування співучасникам, кожен з яких виконав частину об'єктивної сторони крадіжки, такої кваліфікуючої ознаки, як вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб, не має значення технічний розподіл ролей між ними. Дії таких співучасників належить кваліфікувати лише за статтею Особливої частини КК без посилання на ст. 27 КК.

Якщо обвинуваченим не інкримінується вчинення крадіжки, пов'язаної з вартістю викраденого майна, то розбіжності в переліку викраденого майна в обвинувальному акті та в судовому рішенні не впливають на доведеність винуватості особи у вчиненні цього кримінального правопорушення

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.06.2022 у справі № 754/14360/20 (провадження № 51-5694км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104694946>.

1.2. Покарання та його види

1.2.1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю
Рішення суду про призначення засудженому покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю має бути чітко та зрозуміло сформульоване в резолютивній частині вироку для того, щоб не виникало жодних сумнівів під час його виконання.

Якщо в санкції статті Особливої частини КК визначено характер посади або вид (рід) діяльності, то формулювання покарання у вироку має точно відповідати змісту цієї санкції. Якщо покарання у санкції зазначене в загальній формі (наведене у формулюванні, що використовується у ст. 55 КК), суд повинен конкретизувати правову заборону й точно зазначити (описати, окреслити) у вироку характер та коло тих посад або вид (рід) цієї діяльності, права обіймати які чи займатися якою він позбавляє засудженого. При цьому покарання має формулюватися таким чином, щоб засуджений не мав права обіймати зазначені у вироку посади або займатися забороненою діяльністю в будь-якій галузі (сфері), а також був позбавлений можливості обіймати такі посади або займатися такою діяльністю, які за змістом (характером) і обсягом повноважень є аналогічними тим, з якими було пов'язане вчинення кримінального правопорушення

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2022 у справі № 344/16025/18 (провадження № 51-5050км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102999869>.

Не є перешкодою для призначення покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та обставина, що засуджений на момент ухвалення вироку не працює на певній посаді та не займається діяльністю, з використанням можливостей якої (яких) він вчинив кримінальне правопорушення.

Призначене засудженому додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю повинно бути чітко сформульовано в резолютивній частині вироку з тим, щоб не допустити довільного обмеження права засудженого на працю та щоб не виникало сумнівів під час виконання цього покарання

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.06.2022 у справі № 171/869/21 (провадження № 51-838км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104886096>.

1.2.2. Конфіскація майна

Якщо обвинувачений після накладення слідчим суддею арешту на належне йому нерухоме майно (земельну ділянку), що застосований з метою забезпечення конфіскації майна в майбутньому, із заборонаю його відчуження подарував це майно близькому родичу, який був обізнаний про накладення арешту на це майно на час укладання договору дарування і, відповідно, про заборону суду на його відчуження, то це свідчить про намір підозрюваного уникнути конфіскації майна та не вказує на законність переходу права власності на це нерухоме майно. Призначення суддею додаткового покарання у виді конфіскації майна в такому разі відповідає вимогам закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.01.2022 у справі № 145/972/16-к (провадження № 51-4276км18) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102941319>.

1.3. Призначення покарання

1.3.1. Обставини, які пом'якшують покарання

Добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди може враховуватися судом при призначенні покарання як обставина, що його пом'якшує (ст. 66 КК), або як обставина, що позитивно характеризує особу винуватого (ст. 65 КК). Для врахування цієї обставини слід зібрати докази, що підтверджують факт добровільного відшкодування (компенсації) завданих збитків або усунення заподіяної шкоди (наприклад, заяви і розписки потерпілих, квитанції, інші фінансові документи), що долучаються до матеріалів кримінального провадження, а також у належній процесуальній формі зафіксувати як згоду винуватого на добровільне відшкодування такої шкоди, так і згоду потерпілого на відповідний спосіб її відшкодування. Такою процесуальною формою може бути: усна заява, оформлена відповідним протоколом або зафіксована в журналі

судового засідання та засвідчена підписом винуватого та потерпілого; письмова заява, що подається потерпілим, винуватим до органів, які здійснюють кримінальне провадження. У кожному випадку повинні бути зібрані докази, що підтверджують факт добровільного відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди, які долучаються до матеріалів кримінального провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.02.2022 у справі № 283/460/21 (провадження № 51-4891км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103487249>.

1.3.2. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення

Строк тримання особи в слідчому ізоляторі чи в іншому місці попереднього ув'язнення може бути зараховано відповідно до ч. 5 ст. 72 КК лише в межах того самого кримінального провадження, в якому до особи було застосовано попереднє ув'язнення. Перебування засудженого в установі попереднього ув'язнення в рамках іншого кримінального провадженні не є підставою для зарахування йому зазначеного строку як попереднього ув'язнення в порядку ч. 5 ст. 72 КК у межах кримінального провадження, що переглядається

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.05.2022 у справі № 487/5073/18 (провадження № 51-4020км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104477456>.

1.4. Звільнення від покарання та його відбування

1.4.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) не може застосовуватися до осіб, які обвинувачуються у вчиненні значної кількості кримінальних правопорушень, що були заздалегідь сплановані та узгоджені з іншими співучасниками кримінального правопорушення.

Якщо попередній вирок місцевого суду залишився незмінним і прийняте в ньому рішення про звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням зберігає свою законну силу, а за вироком апеляційного суду було ухвалено рішення про скасування наступного вироку суду першої інстанції в частині призначення покарання та призначено покарання, яке він має відбувати реально, що погіршує становище обвинуваченого, то положення ч. 4 ст. 70 КК не застосовуються. Попередній вирок, за яким засудженого звільнено від відбування покарання з випробуванням, та цей вирок, за яким йому призначено покарання, що належить відбувати реально, слід виконувати самостійно

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.02.2022 у справі № 673/370/19 (провадження № 51-2521км 21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103371951>.

Порушення вимог ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо розумних строків розгляду кримінального провадження не може автоматично розглядатися як підстава для звільнення засудженого від відбування покарання за ст. 75 КК, однак у сукупності з іншими даними, що характеризують особистість засудженого, і враховуючи надмірну тривалість кримінального провадження, дозволяє застосувати інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням, оскільки в такому випадку досягнення мети покарання та виправлення засудженого можливе і без ізоляції від суспільства

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2022 у справі № 598/74/14 (провадження № 51-5732км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103525203>.

1.5. Інші заходи кримінально-правового характеру

1.5.1. Спеціальна конфіскація

Відсутність в ухвалі місцевого суду під час викладення фактичних обставин кримінальних правопорушень, інкримінованих засудженому, конкретного посилання на речі й обладнання, що використовувалися для виготовлення (змішування) пального, тобто були пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення, та залишки пально-мастильних матеріалів, до яких судом застосовано спеціальну конфіскацію, не свідчить про незаконність постановлених у кримінальному провадженні судових рішень у цілому

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.02.2022 у справі № 946/271/20 (провадження № 51-5285км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104019935>.

1.6. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

1.6.1. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)

Непоправне знівечення обличчя є однією з ознак тяжкого тілесного ушкодження. Знівечення обличчя вважається непоправним, якщо для усунення отриманих ушкоджень необхідне хірургічне втручання (косметична операція).

Висновок щодо віднесення тілесних ушкоджень, отриманих потерпілим, до категорії тяжких за ознакою непоправності знівечення обличчя повинен зробити орган досудового розслідування або суд на підставі висновку судового медичного експерта та з урахуванням загальноприйнятих уявлень про зовнішній вигляд людини

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.06.2022 у справі № 487/593/19 (провадження № 51-6469км19) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104886088>.

1.6.2. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК)

Порушення лікарем акушер-гінекологом вимог клінічного протоколу з акушерської допомоги «Кесарів розтин», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України № 977 від 27.12.2011, вагітній через недбале та несумлінне ставлення до своїх професійних обов'язків, що спричинило тяжкі наслідки у вигляді внутрішньоутробної смерті плоду, причиною якої стала асфіксія, слід кваліфікувати за ч. 1 ст. 140 КК. З огляду на те, що плід в утробі матері в цьому випадку вважається частиною організму вагітної жінки, якій не надано медичної допомоги, спричинення тяжких наслідків неповнолітньому (новонародженій дитині) (ч. 2 ст. 140 КК) у цьому разі обвинуваченому не інкримінується.

Якщо на час розгляду в суді кримінального провадження за ст. 140 КК змінився клінічний протокол надання медичної допомоги «Кесарів розтин», затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України № 977 від 27.12.2011, яким передбачено продовження часу для надання медичної допомоги в подібних випадках з 15 до 30 хвилин, то це не впливає на висновок судів про наявність складу кримінального правопорушення, передбаченого цією статтею з бланкетною диспозицією, з огляду на те, що обвинувачений на час події був зобов'язаний надавати медичну допомогу відповідно до правил, установлених на той момент

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.06.2022 у справі № 718/933/20 (провадження № 51-5489км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104769529>.

Ухвалюючи рішення про винуватість чи невинуватість завідувачки акушерсько-гінекологічного відділення, яка приймала пологи, у результаті яких новонародженому було спричинено тяжкі наслідки, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 140 КК, суду слід брати до уваги, серед іншого, посадові обов'язки завідувачки акушерсько-гінекологічного відділення, рішення засідання комісії обласної державної адміністрації щодо випадку пологів, відповідно до якого диспансерний нагляд за породіллею здійснювався лікарем з порушенням наказів Міністерства охорони здоров'я України, а під час самих пологів не було вжито заходів щодо своєчасного надання медичної допомоги породіллі при виникненні ускладнень у пологах, а також що пологи проведено некваліфіковано з порушенням клінічних протоколів. Окрім того, суду належить врахувати і те, чи мала обвинувачена реальну можливість надати породіллі належну медичну допомогу та чи виключається її кримінальна відповідальність за ч. 2 ст. 140 КК у зв'язку з тим, що вона викликала більш досвідченого, ургентного лікаря, стаж роботи якого становить понад 20 років і мала можливість викликати інших ургентних лікарів для консультування.

Розглядаючи кримінальне провадження за обвинуваченням медичного працівника у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 140 КК, суду слід враховувати, зокрема, строки заповнення медичної документації лікарем, якого обвинувачують у вчиненні цього правопорушення. Якщо медична документація була заповнена вже наступного дня після проведення пологів,

коли обвинуваченій були відомі їх наслідки, то неповне й неправильне заповнення документації є наслідком її бажання уникнути відповідальності

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.06.2022 у справі № 744/315/16-к (провадження № 51-5915км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104922019>.

1.7. Кримінальні правопорушення проти власності

1.7.1. Розбій (ст. 187 КК)

Розбій вважається таким, що вчинений за попередньою змовою групою осіб, а не організованою групою, якщо за матеріалами кримінального провадження неможливо встановити керівника групи, наявність централізованого підпорядкування у ній, єдиних правил поведінки співучасників, взаємозв'язку між діями всіх співучасників, керованості їхніми діями при вчиненні злочинів та їх планування, а також ознак здатності забезпечити стабільність і безпеку функціонування групи.

Україна ратифікувала Протокол до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 28.03.1997, яким вказану Конвенцію було доповнено ст. 76-1 із застереженням про те, що Україна не бере на себе зобов'язання визнавати та враховувати вироки, винесені судами Договірних Сторін, при вирішенні питань про визнання особи особливо небезпечним рецидивістом, про встановлення факту вчинення злочину повторно та порушення зобов'язань, пов'язаних з умовним звільненням, відстрочкою виконання вироку або умовно-достроковим звільненням. З огляду на це якщо попередні злочини (крадіжка та шахрайство) було вчинено обвинуваченим на території Російської Федерації, судимості за які не зняті й не погашені, то суд правомірно не врахував при кваліфікації дій обвинуваченого за ч. 3 ст. 185 КК кваліфікуючу ознаку злочину – повторність

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.05.2022 у справі № 404/352/16-к (провадження № 51-36км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104604275>.

1.7.2. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК)

Склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 197-1 «Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» КК, відсутній у тому разі, коли земельні ділянки були надані в оренду сільськогосподарському підприємству з підстав та в порядку, що передбачені законодавством України, однак після закінчення строку цього договору підприємство, яке на момент вчинення кримінального правопорушення очолювала інша особа, продовжило використовувати ці земельні ділянки та сплачувало за них орендну плату, а держава не вживала жодних заходів щодо повернення цих земельних ділянок.

Несвоєчасне повернення або неповернення тимчасово займаних земель, наданих на підставі договору в тимчасове (короткострокове або довгострокове) користування, не вважається злочином (ст. 197-1 КК), а є адміністративним правопорушенням (ст. 54 КУпАП)

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.06.2022 у справі № 400/122/18 (провадження № 51-387км20) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896864>.

1.8. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

1.8.1. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)

Носіння, зберігання, придбання, передача чи збут без передбаченого законом дозволу одного патрона, що є бойовим припасом, хоч формально і містить ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК, однак за відсутності в особі зброї для відстрілу цього патрона, що унеможлиблює його використання як бойового припасу за цільовим призначенням, є малозначним діянням (ч. 2 ст. 11 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.02.2022 у справі № 523/8553/16-к (провадження № 51-4224км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103320374>.

1.9. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

1.9.1. Хуліганство (ст. 296 КК)

Використання обвинуваченим вогнегасника, який він взяв безпосередньо в процесі вчинення хуліганських дій на місці вчинення кримінального правопорушення та фактично одразу наніс ним удари потерпілій особі, жодним чином для цього його не пристосовуючи, свідчить про те, що умисел на використання вогнегасника в обвинуваченого виник спонтанно та ситуативно, що свідчить про те, що вогнегасник не був предметом, спеціально пристосованим для нанесення тілесних ушкоджень під час хуліганства

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.02.2022 у справі № 761/39916/18 (провадження № 51-3981км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103283301>.

1.9.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)

Виключення ч. 4 ст. 301 КК, яка встановлювала кримінальну відповідальність за примушування неповнолітніх до участі у створенні творів, зображень або кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру, й одночасне передбачення законодавцем кримінальної відповідальності за примушування

неповнолітньої особи до участі у створенні дитячої порнографії (ч. 4 ст. 301-1 КК) не свідчить про декриміналізацію вказаних дій.

Установлення ознак предмета складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 301 КК, а саме наявність ознак дитячої порнографії у творах, зображеннях або кіно-та відеопродукції, комп'ютерних програмах, є обов'язком суду, що здійснюється з урахуванням сукупності всіх доказів, які є в кримінальному провадженні. При цьому висновок експерта в цьому разі не є визначальним.

На встановлення ознак предмета складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 301 КК, впливає те, що судом поза розумним сумнівом доведено, що засуджений усвідомлював неповнолітній вік потерпілої, а отже усвідомлював і те, що отримані безпосередньо від потерпілої (шляхом примушування її до того) відображення її статевих органів є дитячою порнографією

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.02.2022 у справі № 545/2721/19 (провадження № 51-3359км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103283313>.

1.10. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

1.10.1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)

Значний проміжок часу, що минув із моменту ухвалення обвинувального вироку судом першої інстанції щодо особи, засудженої за ч. 2 ст. 309 КК, до моменту її звернення до лікувального закладу для лікування наркоманії, свідчить про відсутність обов'язкової умови, передбаченої ч. 4 ст. 309 КК, а отже підстави звільнення від кримінальної відповідальності при позитивній посткримінальній поведінці особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.06.2022 у справі № 759/1458/19 (провадження № 51-3194км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104748417>.

1.11. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян і кримінальні правопорушення проти журналістів

1.11.1. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)

Переслідування працівниками поліції протягом тривалого часу обвинуваченого, який керував автомобілем у стані алкогольного сп'яніння, під час якого він неодноразово попереджався про необхідність зупинитися, а також невжиття обвинуваченим заходів для того, щоб об'їхати поліцейського, який почав наближатися до його автомобіля, що призвело до наїзду на нього, свідчить

про наявність прямого умислу на заподіяння поліцейському тілесних ушкоджень (ст. 345 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.02.2022 у справі № 750/4654/20 (провадження № 51-4445км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103132870>.

1.12. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

1.12.1. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК)

Кримінальна відповідальність свідка за відмову від давання показань під час провадження досудового слідства (ч. 1 ст. 385 КК) виключається за умови, що свідок скористався імунітетом від самовикриття.

Ухвалення місцевим судом рішення про наявність імунітету від самовикриття свідка, який здійснював господарську діяльність в аптеці, що відмовився давати показання про трудову діяльність провізора цієї аптеки, її функціональні обов'язки, яка підозрювалася у порушенні встановленого порядку відпуску наркотичних засобів за відсутності в покупця відповідного рецепта на купівлю, та виправдувального вироку свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального законодавства з огляду на те, що ці відомості не могли спричинити негативних наслідків для свідка, а стосувалися виключно здійснення нею господарської діяльності

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.05.2022 у справі № 607/12163/20 (провадження № 51-5758км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104539560>.

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2.1. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження

2.1.1. Склад суду

Головуючим під час судового розгляду кримінального провадження щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім, може бути лише суддя, уповноважений згідно із Законом України «Про судоустрій і статус суддів» на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх. До інших суддів, які входять до складу колегії суддів із розгляду цієї категорії кримінальних проваджень, така вимога не передбачена

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.06.2022 у справі № 572/2696/18 (провадження № 51-5726км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104886097>.

2.1.2. Сторона обвинувачення

Постанови керівника органу досудового розслідування про визначення слідчого або групи слідчих, старшого групи слідчих, які здійснювали досудове розслідування, можуть бути надані прокурором та оголошені під час судового розгляду в разі, якщо під час дослідження доказів в учасників провадження виникне сумнів у їх достовірності з огляду на те, що ці докази було зібрано неуповноваженими особами.

Якщо в суді першої інстанції це питання не ставилося, а виникло під час апеляційного чи касаційного розгляду, такі процесуальні документи можуть бути надані суду апеляційної чи касаційної інстанції в межах перевірки доводів, викладених в апеляційній чи касаційній скаргах

Детальніше з текстом постанови ОП від 14.02.2022 у справі № 477/426/17 (провадження № 51-4963кмо20) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103525190>.

Постанова прокурора про доручення здійснення досудового розслідування у зв'язку з його неефективністю слідчому підрозділу вищого рівня в межах того ж органу досудового розслідування без порушення правил підслідності відповідає вимогам КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.01.2022 у справі № 426/22634/18 (провадження № 51-4102км21) можна ознайомитись за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102812361>.

2.1.3. Цивільний відповідач

Належним цивільним відповідачем у кримінальному провадженні за ч. 2 ст. 414 КК (порушення правил поведження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення, що спричинило смерть потерпілого) є військовослужбовець, який такі правила порушив, а не військова частина, в якій він проходив військову службу з огляду на те, що військовослужбовець був обізнаний із технічними властивостями зброї, неодноразово проходив інструктаж щодо її використання та застосування, не мав права на отримання зброї, з якої було здійснено постріл, під час події перебував у тій частині сховища складу озброєння і боєприпасів військової частини, куди не мав права заходити

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.06.2022 у справі № 367/274/19 (провадження № 51-5605км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104667114>.

2.1.4. Відводи

Положення ст. 77 КПК передбачають підстави для відводу прокурора, слідчого, дізнавача і розширеному тлумаченню не підлягають.

Обмеження, передбачені ст. 77 КПК, не поширюються на оперативних працівників, які під час виконання доручень прокурора, слідчого, дізнавача користуються повноваженнями слідчого та проводять слідчі (розшукові) дії або негласні слідчі (розшукові) дії

Детальніше з текстом постанови Третьої судової палати ВС від 17.01.2022 у справі № 373/2562/15-к (провадження № 51-2218кмп20) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102634411>. Окрема думка – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102634462>.

2.2. Докази та доказування

2.2.1. Поняття доказів, належність і допустимість при визнанні відомостей доказами

Для встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження, докази не відіграють кількісну роль, а використовуються в доказуванні, якщо в них доведено достовірність фактів і обставин. Та обставина, що слідчий не перевіряв показання засудженого шляхом проведення слідчого експерименту, не може свідчити про недостовірність висновку експерта, якщо він не суперечить сукупності інших доказів, які є в кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.06.2022 у справі № 571/1436/15-к (провадження № 51-1922км19) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104667108>.

2.2.2. Недопустимість доказів, отриманих унаслідок істотного порушення прав та свобод людини

Зразки, що отримуються для проведення експертного дослідження, самі по собі не містять обставин, що входять до предмета доказування в кримінальному провадженні, а тому не мають доказового значення.

Відеозапис допиту свідка, якого надалі було визнано підозрюваним, що був використаний органом досудового розслідування як зразок голосу для проведення експертного дослідження, не порушує приписи п. 1 ч. 3 ст. 87 КПК, якщо отримані під час допиту цієї особи інформативні дані не використовувалися

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.06.2022 у справі № 646/8454/17 (провадження № 51-381км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105012014>.

2.3. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення

2.3.1. Процесуальні рішення

КПК не передбачає обов'язкового ухвалення постанови про залучення до участі в огляді спеціаліста. Залучення співробітників оперативних підрозділів для проведення процесуальних дій є формою взаємодії слідчих органів та органів,

що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, має організаційний характер і не потребує прийняття процесуального документа у виді письмового доручення

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2022 у справі № 758/5719/16-к (провадження № 51-5770км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103487334>.

2.4. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу

2.4.1. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому

Порядок звернення потерпілого чи іншої особи до страховика із заявою про здійснення страхового відшкодування є не досудовим порядком урегулювання спору, визначеним як обов'язковий у розумінні ст. 124 Конституції України, а позасудовою процедурою здійснення страхового відшкодування, яка загалом не виключає право особи безпосередньо звернутися до суду з позовом про стягнення відповідного відшкодування.

Обов'язок відшкодування шкоди, завданої дорожньо-транспортною пригодою, у тому числі, коли йдеться про вчинення злочину, передбаченого ст. 286 КК, обумовлений не порушенням певного договірної зобов'язання, а фактом спричинення шкоди майну, здоров'ю та життю людини. Потерпіла внаслідок дорожньо-транспортної пригоди особа не зобов'язана звертатися безпосередньо до страховика з метою вирішення питання страхового відшкодування, що не виключає право особи безпосередньо звернутися до суду з позовом про стягнення відповідного відшкодування

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.05.2022 у справі № 389/807/20 (провадження № 51-34км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104443649>. Окрема думка – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104443650>.

2.5. Заходи забезпечення кримінального провадження

2.5.1. Арешт майна

Арешт, накладений у межах кримінального провадження, є заходом забезпечення саме в цьому провадженні й не може бути заходом забезпечення позовів, поданих у межах інших видів судочинства. Суд одночасно з ухваленням судового рішення, яким закінчується судовий розгляд, повинен вирішити питання про скасування арешту майна. Таке рішення має бути прийнято, зокрема, у разі виправдання обвинуваченого, закриття кримінального провадження судом, якщо майно не підлягає спеціальній конфіскації, непризначення судом покарання у виді конфіскації майна та/або незастосування спеціальної конфіскації, залишення цивільного позову без розгляду або відмови в цивільному позові

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.02.2022 у справі № 608/2172/18 (провадження № 51-4293км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103871778>.

2.6. Запобіжні заходи. Затримання особи

2.6.1. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду

Затримання особи при вчиненні замаху на кримінальне правопорушення або безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні (ст. 207 КПК), а також особи, підозрюваної у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі (ст. 208 КПК), є подією, несподіваною для його учасників, а тому здійснюється без ухвали слідчого судді.

Відсутність захисника під час затримання особи у випадку, передбаченому ст. 208 КПК, не може вважатися порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.06.2022 у справі № 463/5551/15 (провадження № 51-5789км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827748>.

2.7. Повідомлення про підозру

2.7.1. Зміна повідомлення про підозру

Невручення органом досудового розслідування нового повідомлення про підозру або незміна попередньої підозри в межах виділеного кримінального провадження не є істотним порушенням вимог кримінального процесуального законодавства з огляду на те, що в КПК не передбачено імперативної норми щодо необхідності повідомлення особі про нову підозру або про зміну раніше повідомленої підозри лише за умови виділення матеріалів кримінального провадження в порядку, передбаченому ст. 217 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.06.2022 у справі № 170/794/20 (провадження № 51-311км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104694932>.

2.8. Строки досудового розслідування

Висновок суду про те, що обвинувальний акт направлено до суду поза межами строків досудового розслідування, зроблений виключно на підставі аналізу реєстру матеріалів досудового розслідування, без перевірки та посилання в ухвалі про закриття кримінального провадження на процесуальні документи, які є необхідними для постановлення законного судового рішення, є недостатнім з огляду на те, що в такому реєстрі не відображається зміст прийнятих процесуальних рішень.

Невстановлення судом закінчення часу ознайомлення підозрюваних та їхніх захисників із матеріалами досудового розслідування в кримінальному провадженні щодо декількох осіб, яким було визначено різний час для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, унеможливорює правильне визначення як моменту

закінчення часу ознайомлення стороною захисту з матеріалами досудового розслідування, так і закінчення досудового розслідування у цілому, у зв'язку із чим висновок про те, що обвинувальний акт надійшов до суду поза межами строків досудового розслідування, є передчасним

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.02.2022 у справі № 935/154/20 (провадження № 51-2177км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103906888>.

2.9. Негласні слідчі (розшукові) дії

2.9.1. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Якщо на момент проведення НСРД були достатні підстави для обґрунтованого припущення щодо вчинення особою діяння, яке є тяжким або особливо тяжким злочином, однак під час проведення подальшого досудового розслідування кваліфікацію було змінено на таку, що передбачає відповідальність за нетяжкий злочин або проступок, то фактичні дані, отримані в результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії, можуть бути доказами в цьому кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2022 у справі № 758/5719/16-к (провадження № 51-5770км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103487334>.

2.9.2. Фіксація ходу й результатів негласних слідчих (розшукових) дій

Незазначення в протоколі, складеному за результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії (аудіо-, відеоконтроль особи), назви та серійного номера спеціальної техніки, її характеристики, носіїв інформації, що призначені для негласного отримання інформації, не впливає на допустимість як доказу технічного запису фіксування проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, а також указанного протоколу

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.01.2022 у справі № 677/450/18 (провадження № 51-1643км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102941414>.

2.10. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру

2.10.1. Відкриття матеріалів іншій стороні

Матеріалами досудового розслідування є виключно матеріали, які перебувають у розпорядженні органу досудового розслідування (ст. 290 КПК). Матеріали, речові докази або їх частини, документи або копії з них є матеріалами кримінального провадження, що мають значення для цього кримінального провадження, долучаються до обвинувального акта та які подаються стороною захисту, є матеріалами кримінального провадження, а не матеріалами досудового

розслідування (ч. 1 ст. 317 КПК). Відповідно до ч. 5 ст. 219 КПК встановлюється строк ознайомлення саме з матеріалами досудового розслідування, а не з матеріалами кримінального провадження, які подаються стороною захисту. Звернення прокурора до сторони захисту про доступ до матеріалів, які сторона захисту має намір використати як докази в суді, в порядку, передбаченому ч. 6 ст. 290 КПК, не включаються у строки, визначені ч. 5 ст. 219 КПК, та не впливають на перебіг строку досудового розслідування

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.06.2022 у справі № 348/1674/19 (провадження № 51-4835км19) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104583172>.

2.11. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

2.11.1. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування

Ухвала слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, постановлена в порядку ч. 6 ст. 193 КПК, на підставі п. 2 ч. 1 ст. 309 КПК може бути оскаржена в апеляційному порядку

Детальніше з текстом постанови ОП від 14.02.2022 у справі № 991/3440/20 (провадження № 51-4400км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103466876>.

Ухвала слідчого судді про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні підлягає апеляційному оскарженню відповідно до вимог ч. 4 ст. 380 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.02.2022 у справі № 212/10043/21 (провадження № 51-159км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103525214>.

Рішення слідчого судді, яким зобов'язано службових осіб прокуратури внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про кримінальне правопорушення, на відміну від рішення, яким особі відмовлено зобов'язати службових осіб прокуратури здійснити такі дії, не підлягає апеляційному оскарженню

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.06.2022 у справі № 522/17750/20 (провадження № 51-4121км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104748398>.

Ухвала слідчого судді, постановлена за наслідками розгляду скарги на бездіяльність прокуратури, яка полягає в невиконанні рішення суду щодо зобов'язання внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань за заявою про вчинення кримінального правопорушення та визнання потерпілим, не може бути оскаржена в апеляційному порядку

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.06.2022 у справі № 461/3851/21 (провадження № 51-4773км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104748407>.

2.12. Підготовче провадження

2.12.1. Підготовче судове засідання

У разі звільнення обвинуваченого від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК) та закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій у п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК, згода потерпілої особи на таке звільнення необов'язкова, а цивільний позов не підлягає вирішенню по суті. Закриття провадження не звільняє особу від обов'язку відшкодувати шкоду, заподіяну діями обвинуваченого, а вимоги потерпілої особи в такому разі можуть бути вирішені в порядку цивільного судочинства.

Якщо клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності обвинуваченого було надано в підготовчому судовому засіданні, то суд повинен розглянути це клопотання невідкладно. Дослідження доказів при цьому не є обов'язковим

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.06.2022 у справі № 204/2626/21 (провадження № 51-5123км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104957589>.

2.13. Судовий розгляд

2.13.1. Допит свідка під час судового розгляду

Системний аналіз норм кримінального процесуального закону та судової практики Верховного Суду в частині можливості врахування судом показань особи, які були надані нею під час минулого судового розгляду, свідчить про те, що прийняття такого доказу та покладення його в основу рішення можливе лише в тому випадку, коли допит особи під час минулого судового розгляду здійснювався в тому ж суді та за участю тих же учасників судового процесу, які брали участь під час нового розгляду. В іншому разі сторони провадження будуть позбавлені можливості перехресного допиту такої особи, що відповідно до положень п. 5 ч. 2 ст. 87 КПК є істотним порушенням прав людини та основоположних свобод і зобов'язує суд визнати такий доказ недопустимим

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.05.2022 у справі № 750/11103/18 (провадження № 51-6198км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104443648>.

2.13.2. Дослідження документів

Відсутність у реєстрі матеріалів досудового розслідування постанови про залучення перекладача не є істотним порушенням кримінального процесуального законодавства.

Сторона захисту, маючи інформацію про наявність у матеріалах досудового розслідування постанови про залучення перекладача, має право з нею ознайомитися та за необхідності поставити перед судом питання про дослідження цієї постанови.

Якщо засуджений відмовився давати показання щодо обставин вчинення кримінального правопорушення, то якість перекладу не впливає на точність передачі його показань

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.05.2022 у справі № 953/12422/20 (провадження № 51-4556км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104748369>.

2.14. Провадження в суді апеляційної інстанції

2.14.1. Межі перегляду судом апеляційної інстанції

Якщо в апеляційній скарзі порушується питання про невідповідність висновків місцевого суду фактичним обставинам кримінального провадження, то апеляційний суд повинен детально перевірити матеріали провадження. Ухвалюючи рішення, відмінне за змістом від рішення місцевого суду, яким погіршується становище засудженого у зв'язку з перекваліфікацією дій останнього на більш тяжкий злочин, апеляційний суд не може обмежитися дослідженням меншої сукупності доказів порівняно з тією сукупністю, яку дослідив місцевий суд. Надання апеляційним судом іншої оцінки доказам, які він не досліджував безпосередньо, суперечить вимогам кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.01.2022 у справі № 404/2605/20 (провадження № 51-3472км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102634463>.

2.14.2. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова у відкритті провадження

Повернення апеляційної скарги скаргнику на стадії перевірки ухвали слідчого судді апеляційним судом не передбачено КПК.

Відсутність в апеляційній скарзі підпису особи, яка її подала, не є підставою для повернення апеляційної скарги (п. 2 ч. 3 ст. 399 КПК). При застосуванні п. 2 ч. 3 ст. 399 КПК, яка передбачає можливість повернення апеляційної скарги, якщо її подано особою, яка не має права на подачу такої скарги, визначальним є вирішення питання про наявність в особи, яка подала апеляційну скаргу, передбаченого законом права на її подачу, а не авторство в її виготовленні

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.02.2022 у справі № 347/295/21 (провадження № 51-4400км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103132862>.

2.14.3. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку

Не може бути предметом окремого апеляційного оскарження ухвала місцевого суду, якою відмовлено в задоволенні клопотання захисника про звільнення обвинуваченого від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК. Якщо апеляційний суд задовольнив апеляційну скаргу захисника та скасував ухвалу місцевого суду, звільнивши обвинуваченого від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК, то таке рішення не відповідає вимогам кримінального процесуального закону і виходить за межі повноважень апеляційного суду.

Якщо після відкриття апеляційного провадження буде встановлено, що воно відкрите за апеляційною скаргою на рішення, яке не підлягає апеляційному оскарженню, апеляційний суд повинен постановити ухвалу про закриття апеляційного провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.06.2022 у справі № 641/2699/17 (провадження № 51-4504км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896869>.

Вирок місцевого суду, постановлений щодо обвинуваченого, який помер, може бути оскаржений в апеляційному порядку.

Якщо обвинувачений до постановлення стосовно нього виправдувального вироку помер, то це не звільняє суд апеляційної інстанції від перевірки зазначеного вироку на відповідність його вимогам законності, обґрунтованості та вмотивованості, зокрема, на відповідність нормам матеріального й процесуального закону, фактичним обставинам справи, безпосередньо дослідженим доказам

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.06.2022 у справі № 537/3034/17 (провадження № 51-288км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827793>.

2.14.4. Право на апеляційне оскарження

Представником юридичної особи, яка є заявником у кримінальному провадженні, можуть бути суб'єкти, визначені у статтях 63, 64-1, 64-2 КПК, а саме: особа, яка в кримінальному провадженні має право бути захисником; керівник чи інша особа, уповноважена законом або установчими документами; працівник юридичної особи за довіреністю. Такий суб'єкт на підтвердження своїх повноважень має подати один із таких документів, передбачених у КПК: документи, передбачені ст. 50 КПК, якщо представником є особа, яка має право бути захисником у кримінальному провадженні; копію установчих документів юридичної особи, якщо представником є керівник юридичної особи чи інша уповноважена законом або установчими документами особа; довіреність, якщо представником є працівник юридичної особи.

Апеляційна скарга, подана й підписана секретарем сільської ради від імені виконавчого комітету ради під час щорічної відпустки сільського голови, на ухвалу слідчого судді, до якої додано документи, що підтверджують повноваження

секретаря сільської ради, вважається такою, що подана особою, яка має право оскаржувати судові рішення. Повернення апеляційним судом такої апеляційної скарги на підставі п. 2 ч. 3 ст. 399 КПК є порушенням вимог кримінального процесуального законодавства

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.05.2022 у справі № 185/8331/21 (провадження № 51-5492км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104517180>.

2.14.5. Апеляційний розгляд

Апеляційний розгляд кримінального провадження за участю засудженої особи дистанційно в режимі відеоконференції не порушує її права на захист, якщо цьому передувало з'ясування судом думки учасників судового провадження, які проти проведення дистанційного судового провадження будь-яких заперечень не висловлювали, а засуджена особа брала активну участь у судовому засіданні, заявляла клопотання, надавала пояснення та висловлювала свою думку щодо всіх процесуальних питань під час апеляційного розгляду

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.02.2022 у справі № 523/12172/18 (провадження № 51-2765км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103466817>.

Апеляційний суд повинен спочатку розглянути доводи апеляційної скарги прокурора щодо незаконності ухвалення виправдувального вироку та наявності в діях особи складу кримінального правопорушення. У разі висновку суду апеляційної інстанції про безпідставне виправдання особи та необхідність кваліфікації його дій за відповідною статтею Особливої частини КК – ухвалити рішення про задоволення апеляційної скарги прокурора в цій частині та розглянути клопотання захисника про звільнення засудженого від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.06.2022 у справі № 527/2106/18 (провадження № 51-1005км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104694948>.

2.14.6. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції

При перекваліфікації судом апеляційної інстанції дій особи на менш тяжкий злочин на підставі фактичних обставин провадження, що встановлені судом першої інстанції, відсутність в ухвалі апеляційного суду формулювання нового обвинувачення не є істотним порушенням кримінального процесуального закону.

Непризначення особі покарання, від відбування якого її звільнено у зв'язку із закінченням строків давності, не є неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, оскільки ч. 5 ст. 74 КК не містить вказівки на обов'язкове призначення покарання, від якого особу має бути звільнено

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.06.2022 у справі № 363/3952/16-к (провадження № 51-5700км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104667123>.

2.15. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

2.15.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

Порушення права засудженого на захист через неналежне виконання захисником своїх обов'язків під час розгляду справи не може вважатися нововиявленою обставиною. Для того, щоб обставина могла бути визнана нововиявленою, вона має стосуватися предмета доказування у справі, тобто обставин, що зумовили висновок про винуватість особи у вчиненні злочину. Можливі процесуальні порушення, допущені під час розгляду справи, у тому числі й такі, що могли позначитися на ефективності захисту, не є нововиявленими обставинами в розумінні ст. 459, пунктів 4, 5 ст. 462 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.02.2022 у справі № 791/1/18 (провадження № 51-9184км18) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103371866>.

2.15.2. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

Ініціатором перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами може бути особа, яка безпосередньо брала участь у судах першої, апеляційної чи касаційної інстанцій як обвинувачений (засуджений, виправданий), особа, стосовно якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, потерпілий, цивільні позивач та відповідач, третя особа, щодо майна якої вирішувалося питання про арешт, особа, за клопотанням або скаргою якої у випадках, передбачених КПК, здійснювалося судове провадження, їхні законні представники, представники та захисники, представник юридичної особи, щодо якої здійснювалося провадження, представник персоналу органу пробачії і прокурор

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.06.2022 у справі № 522/8533/20 (провадження № 51-174км22) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104728534>.

2.16. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

2.16.1. Відмова потерпілого від підтримання обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення

Відмова потерпілого від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення обмежена набранням вироком законної сили, після чого провадження завершується і вирок звертається до виконання. Можливість відмови потерпілого від обвинувачення на стадії виконання вироку законом не передбачено

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.02.2022 у справі № 153/280/21 (провадження № 51-4774км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103132864>.

КПК не передбачає обов'язкову письмову форму заяви про відмову потерпілого від підтримання обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Якщо потерпілий у судовому засіданні добровільно та однозначно відмовився від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, усвідомлюючи наслідки такої відмови, то це є підставою для закриття кримінального провадження за п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.01.2022 у справі № 734/16/18 (провадження № 51-2032км21) можна ознайомитись за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102812349>.

2.17. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

2.17.1. Оскарження ухвали суду про застосування примусових заходів медичного характеру

Особа, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного характеру, має право особисто подавати апеляційну скаргу на судові рішення, ухвалені в порядку, передбаченому главою 39 КПК, незважаючи на те, що участь захисника в такому провадженні є обов'язковою

Детальніше з текстом постанови ВС від 31.05.2022 у справі № 450/1333/16 (провадження № 51-586км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104604299>.

2.18. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав і передача засуджених осіб

2.18.1. Розгляд судом питання про узгодження вироку суду іноземної держави із законодавством України

Повноваження особи, яка представляє інтереси Міністерства юстиції України на етапі апеляційного оскарження рішення місцевого суду, мають бути підтверджені відповідною довіреністю, якою цього представника було уповноважено на звернення з апеляційною скаргою від імені цього міністерства за його клопотанням про узгодження вироку іноземної держави із законодавством України

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.01.2022 у справі № 761/37024/20 (провадження № 51-4711км21) можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102551350>.

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за I півріччя 2022 року / Упоряд. правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2022. – 25 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua